



Vandas 50-årsjubileumsbeslut: fridlysning av Linna skog och Kopparberget enligt naturvårdslagen

VD/4941/00.02.00.00/2024

TeA/JV/TKr/JH/LK/EJ/AP

Vanda stad fyller 50 år 2024. Jubileumsårets tema är "Hemma i Vanda" och jubileumsårets program utarbetas tillsammans med stadens verksamhetsområden, personal och invånare. Sammanslutningar och företag har bjudits in för att delta i arbetet med jubileumsåret.

Stadsstyrelsen utsåg 19.6.2023 § 16 en kommitté för att bereda valet av jubileumsårets beslut. Jubileumsåret till ära fattar stadsfullmäktige ett Vandas 50-årsjubileumsbeslut vid sina alla fem sammanträden under hösten 2024. Denna serie av jubileumsårets beslut kulmineras i stadsfullmäktiges jubileumssammanträde 16.12.2024.

Jubileumsbeslut nummer 3: Fridlysning av Linna skog och Kopparberget enligt naturvårdslagen

Vandas 50-årsjubileumsår till ära har miljöcentralen i Vanda berett en fridlysning enligt naturvårdslagen 47 § av områdena Linna skog i Kivistö, och Kopparberget i området Myrbacka-Gruvsta. Till minne av jubileumsåret får staden cirka 50 hektar mer natur med rik biologisk mångfald som ska skyddas och bevaras för kommande generationer (bilaga 1).

Naturskyddsområden inrättas i första hand för att bevara den biologiska mångfalden i staden och för att trygga områdets arter, naturtyper och ekologiska nätverk. Men naturskyddsområdena har också många andra betydelser och syften. De hjälper att bevara vår stads kulturarv, dess vackra landskap och ibland också historiska områden. Dessutom erbjuder naturskyddsområdena platser där människor kan njuta av naturen, utveckla sin relation till naturen, ägna sig åt fritidsaktiviteter och koppla av. För skolelever och studerande är de också platser för lärande och ypperliga undervisningsmiljöer. Dessa områden hjälper att motverka klimatförändringen och också anpassa sig till den. Naturen har en positiv effekt på människans fysiska och psykiska välmående: att röra sig ute i naturen stimulerar, minskar stress och förebygger allergier och autoimmunsjukdomar.

Att inrätta naturskyddsområden stöder också Vandas mål att vara en naturpositiv stad 2030. Med naturpositivitet avses att staden strävar efter att förbättra naturens mångfald och naturens tillstånd jämfört med nuläget och att stadens verksamhet gör mer nytta än skada för naturen som helhet.

Fastighetsuppgifter

I Kopparbergets naturskyddsområde ingår följande fastigheters områden: 92-419-1-259, 92-419-1-323, 92-419-1-218 och 92-419-18-4 samt de outbrutna områdena M502 och M611 av fastigheten 92-414-1-57. Linna skogs naturskyddsområde består av områden som hör till fastigheterna 92-406-2-29, 92-406-2-149 och 92-406-2-151.

Planläggningsläget i områdena

Linna skog och Kopparberget har reserverats som naturskyddsområde (SL) i generalplanen för Vanda. Den nordligaste delen av Linna skog hör till det värdefulla landskapsområdet intill åstranden vid Vanda



Å. I Linna skog och dess skogsbryn finns riktgivande friluftsleder enligt generalplanen. Kopparberget är värdefull kulturmiljö enligt generalplanen (bilaga 2).

Endast en liten del av Linna skogs skyddsområdesgränser på den västra kanten ligger i det detaljplanerade området. I detaljplanen som fastställdes 1983 (nr 230300) har området som ingår i Linna skog betecknats som närrekreationsområde (VL) (bilaga 3).

Kopparbergets avgränsade naturskyddsområde är ett helt detaljplanerat område som omfattar områden från tre olika detaljplaner. De har fastställts 1983 (detaljplan nr 160200), 1989 (detaljplan nr 160600) och 2010 (ändringsområde i planen nr 161300). I planbeteckningarna är det avgränsade naturskyddsområdet närrekreationsområde (VL) eller park (VP). I planen som fastställts 1983 är beteckningarna parkområde som ska bevaras i naturtillstånd (PL) och parkområde (P) (bilaga 3).

Ägarförhållandena i området och avgränsningen

Linna skogs område ägs i sin helhet av Vanda stad. Det område som föreslås bli skyddat har en yta på 39,0 hektar. Skyddsområdesgränserna följer generalplanen, även om mindre preciseringar har gjorts så att terrängformerna och vägsträckningarna bättre ska kunna beaktas.

Kopparbergets område som föreslås bli skyddat är i stadens ägo och 11,7 hektar stort till ytan. Skyddsområdets gränser följer generalplanen med små preciseringar. Skyddsområdets gränser i generalplanen har ändrats så att det mellan skyddsområdet och den privata marken inte finns några mindre skogbevuxna öppna områden, utan gränserna följer markägarförhållandena.

Förutsättningar för inrättandet av naturskyddsområden enligt naturvårdslagen 43 § 2 mom.

En allmän förutsättning för att ett naturskyddsområde ska kunna inrättas är att

- 1) det i området lever eller finns en art, ett organismsamhälle, en naturtyp eller ett ekosystem som hotas av utrotning eller som är eller håller på att bli sällsynt,
- 2) det i området finns föröknings- eller rastplatser för individer av djurarter som avses i 78 § och som kräver strikt skydd,
- 3) det i området finns en egenartad eller sällsynt naturformation,
- 4) området har ett särskilt landskapsmässigt värde,
- 5) detta krävs för att en gynnsam bevarandestatus för en naturtyp eller en art ska kunna bibehållas eller uppnås,
- 6) området har särskild betydelse för naturtypernas eller arternas möjligheter att anpassa sig till klimatförändringens konsekvenser,
- 7) området på annat sätt än vad som avses i 1–6 punkten är så representativt, typiskt eller värdefullt att det anses behövt att skydda området för att bevara den biologiska mångfalden eller naturens skönhet.

Linna skogs naturvärden

Linna skog är en mångsidig naturhelhet med många nationellt hotade naturtyper. I Linna skog finns bland annat hassellundar och ädellövträdsdungar som är skyddade naturtyper. Linna skogs moskogar med stort inslag av död ved är representativa exempel på sin naturtyp. Mellan det lummiga lundområdet intill åstranden vid Vanda å och skölbarkstallarna uppe på klipporna ligger en ståtlig klippbrant. Naturens mångfald i området förstärks av ränilarna och bäcken som rinner i sin fåra i naturtillstånd på den västra kanten av skyddsområdet, dvs. Linnabäcken.



Variationerna i naturförhållandena skapar en grund för Linna skogs mångsidiga arter. Linna skog är en livsmiljö för den hotade flygekorren. I förhållande till områdets storlek har Linna skog många fågelarter, till exempel den hotade grönfinken. Anmärkningsvärda fågelarter som förekommer i stor mängd i Linna skog är till exempel svarthätta och grönsångare. Till Linna skogs värdefulla flora hör den nationellt hotade gröna sköldmossan och den regionalt hotade långfliksmossan som båda växer på död ved. I Linna skog har det dessutom i förhållande till områdets storlek påträffats många tickor, cirka 80 arter. Till dem hör bland annat de nationellt nära hotade arterna fransporing, gulporig ticka och narrporing (bilaga 4).

Kopparbergets naturvärden

Kopparberget är en mångsidig naturhelhet bestående av lundar, moskogar och bergsängar och ett lokalt värdefullt bergsområde. I Kopparberget finns lundar med stort inslag av död ved och gammal grandominerad moskog som uppfyller METSO-kriterierna. Klippväggarna på bergsområdets västra kant och det robusta trädbeståndet på den branta västersluttande sluttningen skapar ett mäktigt skogslandskap.

Till Kopparbergets anmärkningsvärda fågelarter hör duvhöken. I området förekommer också andra arter som trivs i gamla barrskogar såsom trädkrypare och den nationellt hotade talltitan. Växter som förekommer i Kopparberget i frodigare lundar är bland annat skogsolvon och trolldruva, och på torra bergsängar styvmorsviol och tjärblomster. Den stora mängden död ved och kontinuiteten av död ved är grunden till Kopparbergets mångsidiga och rikliga tickarter. Till dem hör bland annat brandticka, strävticka och oljetagging (bilaga 5).

Hur skyddsområdena hänger samman

Linna skog är en viktig del av det ekologiska nätverket i nordvästra Vanda. Skogen är ett vidsträckt skogbevuxet kärnområde som via den ekologiska stamförbindelsen förenas med den skog som ligger i öster och omfattas av Soldatkärrets skyddsområdesreservering samt små värdefulla skogar i närområdet.

Kopparberget gränsar till Rutiåns naturskyddsområde. Tillsammans bildar de en mycket varierande helhet bestående av våta strandängar eller madkärr längs Rutiån och Kopparbergets torra kala berg, och olika lund- och moskogar mellan dem. Helheten Rutiån–Kopparberget är en del av ett mer omfattande ekologiskt nätverk för skyddsområden i västra Vanda som fortsätter i öster till Helsingfors via Långforsens och Sillböleskogens naturskyddsområden och i väster till Linnais- och Tavastbyområdets naturskyddsområden via reserveringen för naturskyddsområdet Hålaberget–Skrapberget.

Skötsel- och användningsplan

Det är nödvändigt att för naturskyddsområdena utarbeta en skötsel- och användningsplan som godkänns av Nylands närings-, trafik- och miljöcentral. Särskilt viktigt är att planera, iståndsätta friluftsleder och markera ut dem i terrängen, och att bekämpa skadliga främmande arter. I Linna skog ska man också bedöma åtgärder som eventuellt behövs för skötsel av lundar. I fridlysningsbestämmelserna har man redan beaktat skötseln av skyddsområdets trädbestånd längs med lederna och i de skogskanter som gränsar till bebyggelse och odlade åkrar. Det är ändå möjligt att i skötsel- och användningsplanen föreslå preciseringar i dessa.



Åsikter

Åsikter om förslaget till avgränsning av skyddsområdena och fridlysningsbestämmelserna begärdes av följande aktörer vid Vanda stad: detaljplaneringen, generalplaneringen, grönområdesplaneringen, underhållet av grönområden, idrottsservicen, stadsmuseet samt fastighetsförvaltningen och boendet.

I enlighet med förslaget av underhållet av grönområden preciserades fridlysningsbestämmelserna så att de träd i dåligt skick som är så långa att de, om de faller, når ända in på en tomt eller ut över en gata eller led som underhålls och sköts, kan fällas i stället för att ett visst antal meter fastställs för det kantområde som sköts.

Stadsmuseet kompletterade uppgifterna om områdets fornminnesmärke i textutkastet till ansökningen om fridlysning av Kopparberget. Man fick kompletteringar till fridlysningsbestämmelserna från generalplanen.

Utöver stadens interna åsikter lämnade jägare in kommentarer om Linna skogs fridlysningsbestämmelser och terrängscyklisterna om Kopparbergets fridlysningsbestämmelser. Till dessa lades till en möjlighet att driva hjortdjur i Linna skog. I Kopparbergets naturskyddsområde granskas terrängcyklingen i samband med det pågående utarbetandet av skötsel- och användningsplanen.

Stadsstyrelsen 7.10.2024 § 8

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att föreslå för stadsfullmäktige att fridlysning av Linna skogs och Kopparbergets områden i enlighet med 47 § i naturvårdslagen (9/2023) ansöks om hos Nylands närings-, trafik- och miljöcentral.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 21.10.2024 § 3

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att ansöka om fridlysning av Linna skogs och Kopparbergets områden i enlighet med 47 § i naturvårdslagen (9/2023) hos Nylands närings-, trafik- och miljöcentral.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilagor:

- Förslag till avgränsning av naturskyddsområdena
- Utdrag ur generalplanen
- Utdrag ur detaljplanen
- Utkast till ansökan om fridlysning av Linna skog
- Utkast till ansökan om fridlysning av Kopparberget



Vanda

Anvisningar för sökande av ändring: 1. Besvärsanvisning

Närmare information:

Jarmo Honkanen, miljöplanerare, [fornamn.efternamn\(at\)vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn@vantaa.fi), tfn 040 841 9962